

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата психологічних наук, доцента А.Ф.Федоренко
на дисертацію Пономаренко Тетяни Ігорівни
«Психологічні чинники розвитку комунікативної компетентності
майбутніх психологів у медійному просторі», представлену на здобуття
наукового ступеня доктора філософії у галузі психології
за спеціальністю 053 Психологія

Насамперед хочемо зазначити, що Дисертаційна робота Пономаренко Тетяни Ігорівни є дуже цікавою, оскільки подане на рецензування дослідження, в якому піднімається питання вивчення психологічних чинників розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі, є сучасним, змістовним і логічно структурованим.

Відсутність спеціальних досліджень, які б включали різнобічні аспекти вивчення комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі, та недостатня розробленість означеної проблеми обумовлюють її актуальність.

Мета дисертаційної роботи полягала у теоретичному та емпіричному дослідженні психологічних чинників розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі та розробці і впровадженні програми та методичних рекомендацій присвячених розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі.

Проведений аспіранткою теоретичний аналіз виявив, що комунікативна компетентність у медійному просторі є новим і складним сучасним феноменом. На сьогодні його специфіка, умови та чинники розвитку є мало досліджені. У роботі представлено ґрунтовний теоретико-методологічний аналіз широкого діапазону існуючих підходів до проблеми психологічних чинників комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі. Авторкою узагальнено міжнародний і вітчизняний досвід розробленості проблеми, виявлено особливості професійної діяльності психолога-практика в медіапросторі та психологічні чинники розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі. Встановлено, що існує ряд психологічних чинників, які різною мірою

впливають на розвиток досліджуваного феномену. Здобувачкою визначені та обґрунтовані критерії, показники та рівні комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі.

За результатами емпіричного дослідження встановлено, що переважна більшість майбутніх психологів мають низькі показники розвитку комунікативної компетентності у медійному просторі, а також визначено психологічні чинники різного рівня значущості, що позитивно або негативно впливають на розвиток феномену що вивчався. Отримані емпіричні дані були використані Т.І.Пономаренко для розробки авторської моделі розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів, яка представлена у третьому розділі дисертації.

У рамках формувального експерименту, авторкою апробовано програму онлайн-марафону розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медіапросторі за рахунок розвитку їх комунікативного контролю, професійної медіакомпетентності та зниження рівня їх особистісної тривожності. Ефективність означеної програми підтверджена статистично в результаті проведеного повторного емпіричного дослідження та співставлення результатів учасників експериментальної й контрольної груп до та після експерименту.

У цілому результати дисертаційного дослідження викладені чітко і послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання висунутих завдань. На основі аналізу дисертації можна дійти висновків, що виконана робота є завершеним, самостійним дослідженням, яке характеризується науковою новизною і має теоретичне та практичне значення, що полягає у розширенні й поглибленні наукових знань щодо змісту і структури поняття «комунікативна компетентність майбутнього психолога у медійному просторі» та дослідженні психологічних чинників, які детермінують її розвиток.

Публікації автора (фахові статті та матеріали наукових конференцій), повністю відповідають тематиці дисертаційної роботи та розкривають її основний зміст.

Позитивно оцінюючи виконане дисертаційне дослідження, вважаємо за необхідне висловити деякі побажання. А саме:

- 1) на нашу думку, суттєвим доповненням до наукового доробку було б дослідити професійну самоактуалізацію психологів-практиків як чинник розвитку досліджуваного феномену;
- 2) переконані, що дисертаційне дослідження тільки виграло б, якщо його авторка дослідила б психолого-педагогічні умови розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців у медіапросторі;
- 3) дисертаційна робота не позбавлена стилістичних огріхів та граматичних помилок.

Проте, висловлені зауваження і пропозиції мають переважно технічний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Зміст дисертаційної роботи викладено в анотації, яка відповідає основним положенням дисертації, а публікації достатньою мірою відображають результати дослідження.

Вважаємо, що дисертаційне дослідження Пономаренко Тетяни Ігорівни «Психологічні чинники розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року і може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 053 Психологія.

Рецензент:

**кандидат психологічних наук, доцент
доцент кафедри політичної психології
та міжнародних відносин
факультету психології
НПУ імені М.П. Драгоманова**

